

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
YVES BOT
της 8ης Μαΐου 2013¹

Υπόθεση C-195/12

Industrie du bois de Vielsalm & Cie (IBV) SA
κατά
Région wallone
[αίτηση του Cour constitutionnelle (Βέλγιο)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Περιβάλλον — Ενεργειακή πολιτική — Προγράμματα οικονομικής στηρίξεως υπέρ μονάδων συμπαραγωγής — Άνιση αντιμετώπιση του ξύλου έναντι των λοιπών καυσίμων βιομάζας»

1. Για πρώτη φορά το Δικαστήριο καλείται να ερμηνεύσει την οδηγία 2004/8/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2004, για την προώθηση της συμπαραγωγής ενέργειας βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα στην εσωτερική αγορά ενέργειας και για την τροποποίηση της οδηγίας 92/42/ΕΟΚ².
2. Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υπεβλήθη στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Industrie du bois de Vielsalm & Cie (IBV) SA³ και της Région wallone [στο εξής: Περιφέρεια της Βαλλονίας].
3. Η IBV ασκεί ως κύρια δραστηριότητα την πρίση ξύλου και αξιοποιεί τα κατάλοιπα ξύλου που προκύπτουν από την εν λόγω δραστηριότητα για τον ενεργειακό εφοδιασμό της μέσω της μονάδος συμπαραγωγής (ταυτόχρονης παραγωγής, στο πλαίσιο μίας και της αυτής διαδικασίας, θερμικής και ηλεκτρικής ή/και μηχανικής ενέργειας) που διαθέτει. Για την εφαρμογή της οδηγίας 2004/8 το Βασίλειο του Βελγίου προέκρινε τον μηχανισμό των πράσινων πιστοποιητικών ως πρόγραμμα στηρίξεως της συμπαραγωγής. Τα εν λόγω πιστοποιητικά χορηγούνται στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας βάσει σχετικών κανόνων.
4. Στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως η Περιφέρεια Βαλλονίας απέρριψε την αίτηση της IBV για τη χορήγηση της πρόσθετης στηρίξεως των διπλών πράσινων πιστοποιητικών, η οποία χορηγείται σε ορισμένες μόνο μονάδες, με την αιτιολογία ότι η αιτούσα δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις για τη λήψη της εν λόγω στηρίξεως, μεταξύ άλλων για τον λόγο, ο οποίος και ενδιαφέρει εν προκειμένω, ότι η εν λόγω στήριξη χορηγείται μόνο στις μονάδες οι οποίες αξιοποιούν βιομάζα πλην της βιομάζας που προέρχεται από το ξύλο και από κατάλοιπα ξύλου.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ L 52, σ. 50.

3 — Στο εξής: IBV.

5. Επιληφθέν της υποθέσεως, το Cour constitutionnelle [Συνταγματικό Δικαστήριο] (Βέλγιο) υπέβαλε στο Δικαστήριο δύο προδικαστικά ερωτήματα. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινισθεί αν το άρθρο 7 της οδηγίας 2004/8, το οποίο αφορά τα προγράμματα στηρίξεως, σε συνδυασμό, ενδεχομένως, με τα άρθρα 2 και 4 της οδηγίας 2001/77/ΕΚ⁴ και με το άρθρο 22 της οδηγίας 2009/28/ΕΚ⁵, πρέπει, υπό το πρίσμα ιδίως της γενικής αρχής της ισότητας, του άρθρου 6 ΣΕΕ και των άρθρων 20 και 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), να ερμηνευθεί ως διάταξη η οποία, αφενός, εφαρμόζεται αποκλειστικώς στις μονάδες συμπαραγωγής υψηλής αποδόσεως και, αφετέρου, απαγορεύει την εφαρμογή περιφερειακού μέτρου στηρίξεως, όπως το επίδικο στη διαφορά της κύριας δίκης, το οποίο αποκλείει από το ευνοϊκό καθεστώς των διπλών πράσινων πιστοποιητικών τις μονάδες που αξιοποιούν βιομάζα προερχόμενη από ξύλο και/ή κατάλοιπα ξύλου. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί επίσης να διευκρινισθεί αν η απάντηση στο δεύτερο αυτό σκέλος του ερωτήματος διαφοροποιείται αναλόγως της εκ μέρους της μονάδος χρησιμοποίησεως μόνον ξύλου ή, αντιθέτως, μόνον καταλοίπων ξύλου.

6. Με τις παρούσες προτάσεις θα υποστηρίξω ότι το άρθρο 7 της οδηγίας 2004/8 πρέπει να ερμηνευθεί ως διάταξη η οποία εφαρμόζεται σε όλες τις μονάδες συμπαραγωγής και όχι μόνο στις μονάδες συμπαραγωγής υψηλής αποδόσεως. Εν συνεχεία, θα καταδείξω τον λόγο για τον οποίο, κατά την άποψή μου, το εν λόγω άρθρο, θεωρούμενο υπό το πρίσμα της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, δεν απαγορεύει περιφερειακό μέτρο στηρίξεως, όπως το επίδικο στη διαφορά της κύριας δίκης, το οποίο αποκλείει από το ευνοϊκό καθεστώς των διπλών πράσινων πιστοποιητικών τις μονάδες που αξιοποιούν βιομάζα προερχόμενη από το ξύλο, υπό την επιφύλαξη της εξακριβώσεως εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου, βάσει των στοιχείων που αυτό έχει στη διάθεσή του, της προσφορότητας του εν λόγω μέτρου για την επίτευξη του σκοπού διατηρήσεως των πόρων σε ξύλο και της προφυλάξεως του βιομηχανικού κλάδου της ξυλείας. Αντιστοίχως, θα εκθέσω τους λόγους για τους οποίους, κατά την άποψή μου, το εν λόγω άρθρο αποκλείει την εφαρμογή ενός τέτοιου μέτρου προκειμένου για τις μονάδες που αξιοποιούν βιομάζα προερχόμενη από κατάλοιπα ξύλου.

I – Το νομικό πλαίσιο

A – Το δίκαιο της Ένωσης

1. Η οδηγία 2004/8

7. Οι αιτιολογικές σκέψεις 24 έως 26, 31 και 32 της οδηγίας 2004/8 έχουν ως εξής:

«(24) Η κρατική στήριξη θα πρέπει να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του κοινοτικού πλαισίου σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος [6] [...]

(25) Τα προγράμματα κρατικής στήριξης για την προώθηση της συμπαραγωγής θα πρέπει να επικεντρώνονται κυρίως στη στήριξη της συμπαραγωγής βάσει της οικονομικώς δικαιολογημένης ζήτησης θερμότητας και ψύξης.

(26) Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν διάφορους μηχανισμούς στήριξης της συμπαραγωγής σε εθνικό επίπεδο, στους οποίους περιλαμβάνονται [...] πράσινα πιστοποιητικά [...]

[...]

4 — Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Σεπτεμβρίου 2001, για την προαγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 283, σ. 33).

5 — Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ (ΕΕ L 140, σ. 16).

6 — ΕΕ 2001, C 37, σ. 3.

- (31) Η συνολική απόδοση και βιωσιμότητα της συμπαραγωγής εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως η χρησιμοποιούμενη τεχνολογία, οι τύποι των καυσίμων, οι καμπύλες απορρόφησης ισχύος, το μέγεθος της μονάδας, καθώς και από τις ιδιότητες της θερμικής ενέργειας. [...]
- (32) Σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, όπως αυτές διατυπώνονται στο άρθρο 5 [ΣΕΕ], οι γενικές αρχές που παρέχουν ένα πλαίσιο για την προώθηση της συμπαραγωγής στην εσωτερική αγορά ενέργειας θα πρέπει να προσδιορίζονται σε κοινοτικό επίπεδο, αλλά η αναλυτική εφαρμογή θα πρέπει να αφήνεται στα κράτη μέλη, επιτρέποντας με τον τρόπο αυτό σε κάθε κράτος μέλος να επιλέγει το καθεστώς που αρμόζει καλύτερα στις ιδιαίτερες συνθήκες του. Η παρούσα οδηγία περιορίζεται στα ελάχιστα απαιτούμενα για την επίτευξη των εν λόγω στόχων και δεν επεκτείνεται πέραν αυτού που είναι αναγκαίο προς τούτο.»

8. Το άρθρο 1 της οδηγίας 2004/8 ορίζει:

«Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και στη βελτίωση της ασφάλειας του εφοδιασμού μέσω της δημιουργίας ενός πλαισίου με το οποίο θα προωθηθεί και θα αναπτυχθεί η υψηλής απόδοσης συμπαραγωγή θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία θα βασίζεται στη ζήτηση για χρήσιμη θερμότητα και στην εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στην εσωτερική αγορά ενέργειας, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές ιδιαιτερότητες, ιδίως όσον αφορά τις κλιματικές και οικονομικές συνθήκες.»

9. Το άρθρο 2 της εν λόγω οδηγίας ορίζει ότι η οδηγία εφαρμόζεται επί της συμπαραγωγής, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο της 3, καθώς και επί των τεχνολογιών συμπαραγωγής που απαριθμούνται στο παράρτημα I αυτής.

10. Το άρθρο 3 της οδηγίας 2004/8 ορίζει ως συμπαραγωγή την ταυτόχρονη παραγωγή, στο πλαίσιο μίας και της αυτής διαδικασίας, θερμικής και ηλεκτρικής ή/και μηχανικής ενέργειας και ως συμπαραγωγή υψηλής αποδόσεως τη συμπαραγωγή που πληροί τα κριτήρια του παραρτήματος III της οδηγίας. Το εν λόγω άρθρο διευκρινίζει ότι ισχύουν ομοίως οι σχετικοί ορισμοί των οδηγιών 2003/54/EK⁷ και 2001/77/EK.

11. Το παράρτημα III της οδηγίας 2004/8, το οποίο φέρει τον τίτλο «Μεθοδολογία για τον προσδιορισμό της απόδοσης της διεργασίας συμπαραγωγής», ορίζει ότι η συμπαραγωγή υψηλής αποδόσεως πρέπει να πληροί τα ακόλουθα κριτήρια:

- η συμπαραγωγή από μονάδες συμπαραγωγής πρέπει να εξασφαλίζει εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας [...] τουλάχιστον 10 % σε σχέση με τις τιμές αναφοράς για τη μεμονωμένη παραγωγή θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας,
- η παραγωγή από μονάδες συμπαραγωγής μικρής και πολύ μικρής κλίμακας η οποία εξασφαλίζει εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας μπορεί να θεωρηθεί συμπαραγωγή υψηλής αποδόσεως.

12. Το άρθρο 7 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Προγράμματα στήριξης», ορίζει:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η στήριξη της συμπαραγωγής –υπάρχουσες και μελλοντικές μονάδες– βασίζεται στη ζήτηση για χρήσιμη θερμότητα και την εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας, λαμβανομένων υπόψη των δυνατοτήτων μείωσης της ενεργειακής ζήτησης μέσω άλλων οικονομικώς εφικτών ή περιβαλλοντικώς επωφελών μέτρων, όπως άλλα μέτρα αποτελεσματικής χρήσης της ενέργειας.

⁷ — Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2003, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την κατάργηση της οδηγίας 96/92/EK (ΕΕ L 176, σ. 37).

2. Με την επιφύλαξη των άρθρων [107 ΣΛΕΕ] και [108 ΣΛΕΕ], η Επιτροπή αξιολογεί την εφαρμογή των μηχανισμών στήριξης που χρησιμοποιήθηκαν στα κράτη μέλη σύμφωνα με τους οποίους ένας παραγωγός που δραστηριοποιείται στον χώρο της συμπαραγωγής λαμβάνει, βάσει των κανονισμών που εκδίδουν οι κρατικές αρχές, άμεση ή έμμεση στήριξη, η οποία μπορεί να επιφέρει τον περιορισμό του εμπορίου.

Η Επιτροπή εξετάζει αν οι μηχανισμοί αυτοί συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων που ορίζονται στα άρθρα [11 ΣΛΕΕ] και [191], παράγραφος 1, [ΣΛΕΕ].

3. Στην έκθεση που αναφέρεται στο άρθρο 11, η Επιτροπή παρουσιάζει τεκμηριωμένη ανάλυση της κτηθείσας πείρας από την εφαρμογή και συνύπαρξη των διαφόρων μηχανισμών στήριξης που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Η εν λόγω έκθεση αξιολογεί την επιτυχία, περιλαμβανομένης της σχέσης κόστους/αποτελεσματικότητας, των συστημάτων στήριξης στην προώθηση της χρήσης της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης σύμφωνα με το εθνικό δυναμικό που αναφέρεται στο άρθρο 6. Επιπλέον, η έκθεση εξετάζει σε ποιο βαθμό τα προγράμματα στήριξης έχουν συμβάλει στη δημιουργία σταθερών συνθηκών για την υλοποίηση επενδύσεων στον τομέα της συμπαραγωγής.»

2. Η οδηγία 2001/77

13. Το άρθρο 2 της οδηγίας 2001/77 ορίζει:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

- α) “ανανεώσιμες πηγές ενέργειας”: οι μη ορυκτές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (αιολική, ηλιακή και γεωθερμική ενέργεια, ενέργεια κυμάτων, παλιρροϊκή ενέργεια, υδραυλική ενέργεια, βιομάζα, αέρια εκλυόμενα από χώρους υγειονομικής ταφής, από εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού και βιοαέρια)·
- β) “βιομάζα”: το βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα των προϊόντων, αποβλήτων και υπολειμμάτων που προέρχονται από τη γεωργία (συμπεριλαμβανομένων των φυτικών και των ζωικών ουσιών), τη δασοκομία και τις συναφείς βιομηχανίες, καθώς και το βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα των βιομηχανικών και αστικών αποβλήτων·

[...]»

14. Το άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Συστήματα στήριξης», ορίζει:

«1. Με την επιφύλαξη των άρθρων [107 ΣΛΕΕ] και [108 ΣΛΕΕ], η Επιτροπή αξιολογεί την εφαρμογή των μηχανισμών που χρησιμοποιούνται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τους οποίους ένας παραγωγός ηλεκτρικής ενέργειας, με βάση κανονισμούς που εκδίδουν οι δημόσιες αρχές, τυγχάνει άμεσης ή έμμεσης στήριξης και οι οποίοι μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα να περιορίζουν το εμπόριο, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι μηχανισμοί αυτοί συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων των άρθρων [11 ΣΛΕΕ] και [191 ΣΛΕΕ].

2. Η Επιτροπή, το αργότερο στις 27 Οκτωβρίου 2005, υποβάλλει καλά τεκμηριωμένη έκθεση σχετικά με την πείρα που αποκτήθηκε όσον αφορά την εφαρμογή και τη συνύπαρξη των διαφόρων μηχανισμών που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Στην έκθεση αυτή αξιολογείται η επιτυχία, συμπεριλαμβανομένης της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας, των συστημάτων στήριξης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 όσον αφορά την προώθηση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας

η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σύμφωνα με τους εθνικούς ενδεικτικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 3, παράγραφος 2. Η εν λόγω έκθεση συνοδεύεται, ενδεχομένως, από πρόταση κοινοτικού πλαισίου για τα συστήματα στήριξης της ηλεκτρικής ενέργειας η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Κάθε πρόταση για το πλαίσιο αυτό θα πρέπει:

- α) να συμβάλλει στην επίτευξη των εθνικών ενδεικτικών στόχων·
- β) να συμβιβάζεται με τις αρχές της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας·
- γ) να λαμβάνει υπόψη τα χαρακτηριστικά των διαφόρων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και τις ποικίλες τεχνολογίες και τις γεωγραφικές διαφορές·
- δ) να προάγει τη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας κατά τρόπο ουσιαστικό και να είναι απλή και, ταυτόχρονα, όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματική, ιδίως από πλευράς κόστους·
- ε) να περιλαμβάνει επαρκείς μεταβατικές περιόδους για τα εθνικά συστήματα στήριξης διάρκειας τουλάχιστον επτά ετών και να διατηρεί την εμπιστοσύνη των επενδυτών.»

3. Οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος

15. Προκειμένου για την κρατική στήριξη, η εικοστή τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2004/8 παραπέμπει στις διατάξεις του κοινοτικού πλαισίου σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, το οποίο, από της 2ας Απριλίου 2008, έχει αντικατασταθεί με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος⁸.

16. Το σημείο 112 των κατευθυντήριων γραμμών ορίζει:

«Οι περιβαλλοντικές επενδύσεις και οι ενισχύσεις στη λειτουργία για συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας θα θεωρείται ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου [107], παράγραφος 3, στοιχείο γ', [ΣΛΕΕ], εφόσον η μονάδα συμπαραγωγής ανταποκρίνεται στον ορισμό της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης που αναφέρεται στο σημείο 70(11) [...]»

17. Κατά το σημείο 70(11) των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών, «[ω]ς συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης νοείται η συμπαραγωγή που πληροί τα κριτήρια τα οποία προβλέπονται στο παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας 2004/8[...] και που τηρεί τις εναρμονισμένες τιμές αναφοράς σχετικά με την αποτελεσματικότητα, όπως καθορίζονται με την απόφαση 2007/74/ΕΚ, της 21ης Δεκεμβρίου 2006, περί καθορισμού εναρμονισμένων τιμών αναφοράς απόδοσης για τη χωριστή παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2004/8[...] [⁹]».

8 — ΕΕ C 82, σ. 1, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές.

9 — ΕΕ L 32, σ. 183.

B – Το δίκαιο της Περιφέρειας της Βαλλονίας

18. Η κανονιστική απόφαση του Κοινοβουλίου της Περιφέρειας της Βαλλονίας της 12ης Απριλίου 2001, περί οργανώσεως της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της περιφέρειας¹⁰, όπως τροποποιήθηκε με την κανονιστική απόφαση του Κοινοβουλίου της Περιφέρειας της Βαλλονίας της 4ης Οκτωβρίου 2007¹¹, μεταφέρει εν μέρει τις οδηγίες 2001/77, 2003/54 και 2004/8 στην εσωτερική έννομη τάξη.

19. Το άρθρο 37 της κανονιστικής αποφάσεως του 2001 ορίζει ότι, «[γ]ια την προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και/ή από ποιοτική συμπαραγωγή, η Κυβέρνηση καθιερώνει σύστημα πράσινων πιστοποιητικών».

20. Η διαχείριση του εν λόγω μηχανισμού στηρίζεως έχει ανατεθεί στην *Commission wallone pour l'Énergie* (Βαλλονική Επιτροπή για την Ενέργεια, στο εξής: CWAPE). Από πρακτικής απόψεως το σύστημα είναι το ακόλουθο. Η Κυβέρνηση της Βαλλονίας καθορίζει ανά έτος την ισχύουσα ποσόστωση πράσινων πιστοποιητικών. Οι παροχείς ηλεκτρικής ενέργειας και οι διαχειριστές δικτύου παραδίδουν ανά τρίμηνο τα εν λόγω πιστοποιητικά στη CWAPE επί ποινή προστίμου (100 ευρώ ανά ελλείπον πιστοποιητικό). Τα εν λόγω πιστοποιητικά χορηγούνται ανά τρίμηνο από τη CWAPE σε έκαστο των παραγωγών πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας, κατ' αναλογία προς την καθαρή παραγόμενη ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας και σε συνάρτηση, αφενός, με το εκτιμώμενο επαυξητικό κόστος παραγωγής του κλάδου και, αφετέρου, με την υπολογισθείσα περιβαλλοντική επίδοση (περιορισμός διοξειδίου του άνθρακα) της μονάδος συμπαραγωγής σε σχέση με τις παραδοσιακές παραγωγές αναφοράς. Τα πράσινα πιστοποιητικά πωλούνται εν συνεχεία από τους παραγωγούς στους παροχείς ή τους διαχειριστές δικτύου, οι οποίοι τα προμηθεύονται προκειμένου να μπορούν να εκπληρώνουν τις σχετικές με την ποσοστιαία αναλογία υποχρεώσεις τους.

21. Το άρθρο 38 της κανονιστικής αποφάσεως του 2001 ορίζει:

«§1. Κατόπιν γνωμοδοτήσεως της CWAPE, η κυβέρνηση ορίζει τις προϋποθέσεις απονομής και καθορίζει τους όρους και τη διαδικασία χορηγήσεως των πράσινων πιστοποιητικών που απονέμονται για την πράσινη ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται στην περιφέρεια της Βαλλονίας συμφώνως προς τις ακόλουθες διατάξεις.

§2. Ένα πράσινο πιστοποιητικό θα απονέμεται για αριθμό παραγόμενων kWh αντίστοιχο προς 1 MWh διαιρούμενο με το ποσοστό εξοικονομήσεως διοξειδίου του άνθρακα.

Το ποσοστό εξοικονομήσεως διοξειδίου του άνθρακα προκύπτει κατόπιν διαιρέσεως του κέρδους σε διοξείδιο του άνθρακα που πραγματοποιεί ο οικείος κλάδος με τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα του παραδοσιακού κλάδου ηλεκτρικής ενέργειας, του οποίου οι εκπομπές καθορίζονται και δημοσιεύονται ετησίως από τη CWAPE. Το εν λόγω ποσοστό εξοικονομήσεως διοξειδίου του άνθρακα περιορίζεται σε 1 για την παραγωγή από μονάδα ισχύος μεγαλύτερης των 5 MW. Προκειμένου για ισχύ χαμηλότερη των 5 MW, το εν λόγω ποσοστό περιορίζεται σε 2.

§3. Εντούτοις, οσάκις μονάδα η οποία αξιοποιεί κατά το πλείστον βιομάζα, πλην ξύλου, προερχόμενη από βιομηχανικές δραστηριότητες ασκούμενες στις εγκαταστάσεις παραγωγής, θέτει σε εφαρμογή διαδικασία ιδιαιτέρως καινοτόμο, προσβλέποντας σε αιεφόρο ανάπτυξη, η κυβέρνηση δύναται, κατόπιν γνωμοδοτήσεως της CWAPE υπέρ του ιδιαιτέρως καινοτόμου χαρακτήρα της εφαρμοζόμενης διαδικασίας, να περιορίσει σε 2 το ποσοστό εξοικονομήσεως διοξειδίου του άνθρακα για το σύνολο της παραγωγής της μονάδος, το οποίο προκύπτει από τη συνολική ισχύ που παράγεται στις ίδιες εγκαταστάσεις παραγωγής, εντός ορίου χαμηλότερου των 20 MW.

10 — *Moniteur belge* της 1ης Μαΐου 2001, σ. 14118.

11 — *Moniteur belge* της 26ης Οκτωβρίου 2007, σ. 55517, στο εξής: κανονιστική απόφαση του 2001.

[...]»

22. Το άρθρο 57 της κανονιστικής αποφάσεως του Κοινοβουλίου της Βαλλονίας της 17ης Ιουλίου 2008, περί τροποποίησης της κανονιστικής αποφάσεως του 2001 για την οργάνωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της περιφέρειας¹², ορίζει ότι «η έννοια του άρθρου 38, [παράγραφος] 3, της [κανονιστικής αποφάσεως του 2001] είναι ότι ο αποκλεισμός των μονάδων που αξιοποιούν το ξύλο από το ευνοϊκό καθεστώς καταλαμβάνει τις μονάδες που αξιοποιούν οιαδήποτε λιγνοκυτταρινούχο ύλη προερχόμενη από δένδρα, από όλα ανεξαιρέτως τα πλατύφυλλα και τα κωνοφόρα (συμπεριλαμβανομένων των δενδρυλλίων βραχέος ή πολύ βραχέος περίτροπου χρόνου), προ ή/και κατόπιν μεταποίησης οιασδήποτε μορφής».

II – Η διαφορά της κύριας δίκης

23. Την 23η Ιουνίου 2008 η IBV υπέβαλε αίτηση για τη χορήγηση διπλών πράσινων πιστοποιητικών για τη μονάδα της, βάσει του άρθρου 38, παράγραφος 3, της κανονιστικής αποφάσεως του 2001· υπενθυμίζεται ότι, κατά την εν λόγω διάταξη, η πρόσθετη στήριξη των διπλών πράσινων πιστοποιητικών χορηγείται αποκλειστικώς στις μονάδες που πληρούν τρεις προϋποθέσεις, ήτοι αξιοποιούν κατά το πλείστον βιομάζα, πλην του ξύλου ή καταλοίπων ξύλου, εφαρμόζουν μεθόδους προσβλέπουσες σε αειφόρο ανάπτυξη και διακρίνονται για τον ιδιαίτερος καινοτόμο χαρακτήρα τους.

24. Με απόφαση της 18ης Ιουνίου 2009 η Κυβέρνηση της Βαλλονίας έκρινε ότι η IBV δεν πληρούσε καμία εκ των τριών προϋποθέσεων για τη λήψη της εν λόγω στηρίξεως.

25. Το Conseil d'État [Συμβούλιο της Επικρατείας], στο οποίο προσέφυγε η IBV με αίτηση ακυρώσεως κατά της ανωτέρω απορριπτικής αποφάσεως, έκρινε ότι αυτή πληρούσε τις δύο τελευταίες προϋποθέσεις. Τρέφοντας αμφιβολίες όσον αφορά τη συνταγματικότητα του μηχανισμού στηρίξεως ως προς την πρώτη προϋπόθεση, το Conseil d'État αποφάσισε να υποβάλει στο Cour constitutionnelle [Συνταγματικό Δικαστήριο] το ακόλουθο ερώτημα:

«Αντίκειται στα άρθρα 10 και 11 του Συντάγματος το άρθρο 38, παράγραφος 3, της κανονιστικής αποφάσεως [του] 2001 [...], καθιερώνοντας άνιση μεταχείριση μεταξύ των μονάδων που αξιοποιούν κατά το πλείστον βιομάζα, καθώς αποκλείει από το ευνοϊκό καθεστώς του μηχανισμού στηρίξεως των διπλών πράσινων πιστοποιητικών τις μονάδες συμπαραγωγής βιομάζας που αξιοποιούν το ξύλο ή κατάλοιπα ξύλου, ενώ υπάγει στο εν λόγω καθεστώς τις μονάδες συμπαραγωγής βιομάζας που αξιοποιούν το σύνολο των λοιπών ειδών αποβλήτων;»

III – Τα προδικαστικά ερωτήματα

26. Κατόπιν του ερωτήματος που του υπεβλήθη από το Conseil d'État και πριν προχωρήσει στην επί της ουσίας εξέταση, το Cour constitutionnelle υποβάλλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα ερωτήματα:

«1) Πρέπει το άρθρο 7 της οδηγίας 2004/8[...], σε συνδυασμό, ενδεχομένως, με τα άρθρα 2 και 4 της οδηγίας 2001/77[...] και με το άρθρο 22 της οδηγίας 2009/28[...] να ερμηνευθεί, υπό το πρίσμα της γενικής αρχής της ισότητας, του άρθρου 6 [ΣΕΕ] και των άρθρων 20 και 21 του Χάρτη [...] ως διάταξη η οποία:

α) εφαρμόζεται αποκλειστικώς στις μονάδες συμπαραγωγής υψηλής αποδόσεως, κατά την έννοια του παραρτήματος III της οδηγίας [2004/8]·

12 — *Moniteur belge* της 7ης Αυγούστου 2008, σ. 41321.

- β) i) επιβάλλει ή ii) επιτρέπει ή iii) αποκλείει την εφαρμογή μέτρου στηρίξεως, όπως το προβλεπόμενο από το άρθρο 38, [παράγραφος] 3, της κανονιστικής αποφάσεως [του 2001] επί του συνόλου των μονάδων συμπαραγωγής που αξιοποιούν κατά το πλείστον βιομάζα και οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζει το εν λόγω άρθρο, εξαιρώντας μόνον τις μονάδες συμπαραγωγής που αξιοποιούν κατά το πλείστον ξύλο ή κατάλοιπα ξύλου;
- 2) Διαφοροποιείται η απάντηση στην περίπτωση κατά την οποία η μονάδα συμπαραγωγής χρησιμοποιεί μόνον ξύλο ή, αντιθέτως, μόνον κατάλοιπα ξύλου;»

IV – Ανάλυση

A – Εισαγωγικές παρατηρήσεις

27. Το Cour constitutionnelle ζητεί από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει το άρθρο 7 της οδηγίας 2004/8 σε συνδυασμό, ενδεχομένως, με τα άρθρα 2 και 4 της οδηγίας 2001/77 και με το άρθρο 22 της οδηγίας 2009/28. Πλην όμως, η οδηγία 2009/28 ετέθη σε ισχύ την 25η Ιουνίου 2009, ήτοι μετά την έκδοση της αποφάσεως με την οποία η Κυβέρνηση της Βαλλονίας έκρινε ότι η IBV δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις υπαγωγής στον μηχανισμό στηρίξεως που προβλέπεται από το άρθρο 38, παράγραφος 3, της κανονιστικής αποφάσεως του 2001. Συνεπώς, η εν λόγω οδηγία δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την εξέταση των υποβληθέντων στο Δικαστήριο ερωτημάτων.

28. Όσον αφορά τη σειρά εξετάσεως των προδικαστικών ερωτημάτων, κατ' αρχάς θα εξετασθεί το πρώτο σκέλος του πρώτου ερωτήματος και εν συνεχεία θα εξετασθούν ομού, στον βαθμό κατά τον οποίο συνδέονται, το δεύτερο σκέλος του πρώτου ερωτήματος και το δεύτερο ερώτημα.

B – Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

1. Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου ερωτήματος

29. Με το πρώτο σκέλος του πρώτου ερωτήματός του το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί αν το άρθρο 7 της οδηγίας 2004/8, θεωρούμενο υπό το πρίσμα της αρχής της ισότητας, πρέπει να ερμηνευθεί ως διάταξη η οποία εφαρμόζεται αποκλειστικώς επί των μονάδων συμπαραγωγής υψηλής αποδόσεως, όπως αυτή ορίζεται στο παράρτημα III της εν λόγω οδηγίας¹³.

30. Συντάσσομαι με την άποψη της IBV και της Επιτροπής, οι οποίες υποστηρίζουν ότι το άρθρο 7 της οδηγίας 2004/8 εφαρμόζεται σε όλες τις μονάδες συμπαραγωγής και όχι μόνο στις μονάδες συμπαραγωγής υψηλής αποδόσεως, όπως αυτή ορίζεται στο παράρτημα III της οδηγίας.

31. Με το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας ο νομοθέτης της Ένωσης προνόησε για τον διαφορετικό ορισμό της «συμπαραγωγής» και της «συμπαραγωγής υψηλής αποδόσεως». Η διάκριση αυτή τού παρέσχε τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει εν συνεχεία έκαστο των δύο όρων για σαφώς προσδιορισμένους σκοπούς.

32. Το γράμμα του άρθρου 7 της οδηγίας 2004/8, το οποίο αφορά τα προγράμματα στηρίξεως που τίθενται σε εφαρμογή από τα κράτη μέλη, δεν ορίζει ότι τα προγράμματα αυτά απευθύνονται αποκλειστικώς σε μονάδες συμπαραγωγής υψηλής αποδόσεως.

13 — Υπενθυμίζεται ότι, κατά το εν λόγω παράρτημα, η συμπαραγωγή υψηλής αποδόσεως πρέπει να πληροί τα ακόλουθα κριτήρια: η συμπαραγωγή από μονάδες συμπαραγωγής πρέπει να εξασφαλίζει εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας τουλάχιστον 10 % σε σχέση με τις τιμές αναφοράς για τη μεμονωμένη παραγωγή θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας και η παραγωγή από μονάδες συμπαραγωγής μικρής και πολύ μικρής κλίμακας η οποία εξασφαλίζει εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας μπορεί να θεωρηθεί συμπαραγωγή υψηλής αποδόσεως.

33. Συγκεκριμένα, το άρθρο 7, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας ορίζει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να μεριμνούν ώστε η στήριξη της *συμπααραγωγής*¹⁴, για τις υφιστάμενες και μέλλουσες μονάδες, να βασίζεται στη ζήτηση για χρήσιμη θερμότητα¹⁵ και στην εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας¹⁶. Ο νομοθέτης της Ένωσης χρησιμοποιεί τον όρο «συμπααραγωγή», δεν διακρίνει μεταξύ των μονάδων, αν δηλαδή πρόκειται για μονάδες συμπααραγωγής μικρής ή πολύ μικρής κλίμακας, και δεν παρέχει καμία ένδειξη ως προς την ποσότητα της εξοικονομούμενης πρωτογενούς ενέργειας.

34. Ομοίως, φρονώ ότι ούτε το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2004/8 περιέχει συναφώς κάποια ένδειξη.

35. Η Βελγική Κυβέρνηση εκτιμά εντούτοις ότι, λαμβανομένων υπόψη του άρθρου 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2004/8, της εικοστής τετάρτης αιτιολογικής σκέψεως της ίδιας οδηγίας, καθώς και των κατευθυντήριων γραμμών, είναι σαφές ότι μόνον οι μονάδες συμπααραγωγής υψηλής αποδόσεως δύνανται να επωφεληθούν των προγραμμάτων στηρίξεως.

36. Από τις εν λόγω διατάξεις η Βελγική Κυβέρνηση συνάγει, συγκεκριμένα, ότι η συμβατότητα των μέτρων στηρίξεως με τις διατάξεις της Συνθήκης ΣΛΕΕ περί κρατικών ενισχύσεων και, κατ' επέκταση, το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 7 της εν λόγω οδηγίας συνδέονται με την πλήρωση, εκ μέρους των μονάδων, των κριτηρίων της συμπααραγωγής υψηλής αποδόσεως που ορίζονται στο παράρτημα III της οδηγίας 2004/8. Κατά την εν λόγω κυβέρνηση, τούτο δεν συνιστά διαφορετική μεταχείριση των μονάδων συμπααραγωγής έναντι των μονάδων συμπααραγωγής υψηλής αποδόσεως, καθόσον αποτελεί απόρροια των αρχών που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις¹⁷.

37. Το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει η Βελγική Κυβέρνηση δεν με βρίσκει σύμφωνο.

38. Είναι αληθές ότι το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2004/8 αναφέρεται σε κανόνες ανταγωνισμού τους οποίους οφείλουν να τηρούν τα κράτη μέλη. Η διάταξη αυτή αφορά την αξιολόγηση, εκ μέρους της Επιτροπής, της εφαρμογής των μηχανισμών στηρίξεως που καθιερώνουν τα κράτη μέλη. Στο πλαίσιο της αξιολογήσεως αυτής η Επιτροπή οφείλει να ελέγχει, μεταξύ άλλων, αν οι εν λόγω μηχανισμοί είναι σύμφωνοι με τους κανόνες ανταγωνισμού. Συγκεκριμένα, μια τέτοια αξιολόγηση διενεργείται «[μ]ε την επιφύλαξη των άρθρων [107 ΣΛΕΕ] και [108 ΣΛΕΕ]».

39. Μόνον αν το πρόγραμμα στηρίξεως συνιστά κρατική ενίσχυση πρέπει η μονάδα συμπααραγωγής να πληροί το κριτήριο της υψηλής αποδόσεως προκειμένου να είναι συμβατή με την κοινή αγορά, συμφώνως προς τα σημεία 112 και 70(11) των κατευθυντήριων γραμμών.

40. Ένα πρόγραμμα στηρίξεως ενδέχεται, όμως, να μη συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια της ΣΛΕΕ, οπότε, στην περίπτωση αυτή, απευθύνεται δυνητικώς σε όλες τις μονάδες συμπααραγωγής.

41. Συνεπώς, αδυνατώ να δεχθώ το συμπέρασμα της Βελγικής Κυβερνήσεως ότι μόνο μονάδες συμπααραγωγής υψηλής αποδόσεως, όπως αυτή ορίζεται στο παράρτημα III της οδηγίας 2004/8, δύνανται να επωφεληθούν προγράμματος στηρίξεως.

42. Η άποψή μου επιρρωννύεται, εξάλλου, από το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2004/8.

14 — Η υπογράμμιση δική μου.

15 — Χρήσιμη θερμότητα είναι η θερμότητα που παράγεται στο πλαίσιο διαδικασίας *συμπααραγωγής* για την ικανοποίηση μιας οικονομικής δικαιολογημένης ζήτησεως για θέρμανση ή ψύξη [άρθρο 3, στοιχείο β', της οδηγίας 2004/8]. Οικονομικώς δικαιολογημένη ζήτηση είναι η ζήτηση που δεν υπερβαίνει τις ανάγκες θερμάνσεως ή ψύξεως και η οποία, σε διαφορετική περίπτωση, θα ικανοποιείτο, με όρους της αγοράς, μέσω διαδικασιών παραγωγής ενέργειας διαφορετικών της *συμπααραγωγής* [άρθρο 3, στοιχείο γ', της εν λόγω οδηγίας].

16 — Βλ., επίσης, την εικοστή πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2004/8, κατά την οποία τα προγράμματα κρατικής στηρίξεως για την προώθηση της *συμπααραγωγής* θα πρέπει να εστιάζουν κυρίως στη *συμπααραγωγή* βάσει της οικονομικώς δικαιολογημένης ζήτησεως για θερμότητα και ψύξη.

17 — Σημείο 67 των παρατηρήσεων της Βελγικής Κυβερνήσεως.

43. Η διάταξη αυτή, σε συνδυασμό με τα άρθρα 6, 10 και 11 της ίδιας οδηγίας, αφορά την έκθεση της Επιτροπής με την οποία αξιολογείται η επιτυχία των συστημάτων στηρίξεως από πλευράς προωθήσεως της χρήσεως της συμπαραγωγής υψηλής αποδόσεως.

44. Συμφώνως προς τα άρθρα 6 και 10 της εν λόγω οδηγίας, τα κράτη μέλη προβαίνουν σε ανάλυση του εθνικού τους δυναμικού για την εφαρμογή της συμπαραγωγής υψηλής αποδόσεως. Τα κράτη μέλη αξιολογούν την πρόοδο στην αύξηση του μεριδίου της συμπαραγωγής υψηλής αποδόσεως. Βάσει της αναλύσεως που της υποβάλλεται, η Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 11 της ίδιας οδηγίας, «εξετάζει την κτηθείσα πείρα από την εφαρμογή και τη συνύπαρξη διαφορετικών μηχανισμών στήριξης υπέρ της συμπαραγωγής [18]».

45. Ομοίως, από τη συνδυασμένη ερμηνεία των εν λόγω άρθρων δεν συνάγεται ότι μόνον οι μονάδες συμπαραγωγής υψηλής αποδόσεως έχουν τη δυνατότητα υπαγωγής στα προγράμματα στηρίξεως. Ο σκοπός της οδηγίας 2004/8, όπως αυτός εξαγγέλλεται με το άρθρο 1 αυτής, είναι βεβαίως η αύξηση της ενεργειακής αποδόσεως και η ενίσχυση της ασφάλειας του εφοδιασμού μέσω της δημιουργίας πλαισίου για την προώθηση και την ανάπτυξη της συμπαραγωγής υψηλής αποδόσεως, πλην όμως φρονώ ότι απώτατος σκοπός της εν λόγω οδηγίας είναι εν τέλει η υψηλή απόδοση και, ως εκ τούτου, αδυνατώ να αντιληφθώ για ποιον λόγο οι μονάδες συμπαραγωγής «χαμηλότερης αποδόσεως» θα πρέπει να αποκλείονται από πρόγραμμα στηρίξεως στον βαθμό κατά τον οποίο και αυτές συμβάλλουν στην επίτευξη του ίδιου σκοπού ενεργειακής αποδόσεως και ενισχύσεως της ασφάλειας του εφοδιασμού.

46. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει επί του πρώτου σκέλους του πρώτου ερωτήματος την απάντηση ότι το άρθρο 7 της οδηγίας 2004/8, θεωρούμενο υπό το πρίσμα της αρχής της ισότητας, πρέπει να ερμηνευθεί ως διάταξη εφαρμοζόμενη σε όλες τις μονάδες συμπαραγωγής και όχι μόνο στις μονάδες συμπαραγωγής υψηλής αποδόσεως, όπως αυτή ορίζεται στο παράρτημα III της εν λόγω οδηγίας.

2. Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου ερωτήματος και επί του δευτέρου ερωτήματος

47. Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου ερωτήματος και με το δεύτερο ερώτημά του το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 7 της οδηγίας 2004/8, θεωρούμενο υπό το πρίσμα της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, πρέπει να ερμηνευθεί ως διάταξη η οποία απαγορεύει μέτρο στηρίξεως, όπως το επίδικο στη διαφορά της κύριας δίκης, το οποίο αποκλείει από το ευνοϊκό καθεστώς των διπλών πράσινων πιστοποιητικών τις μονάδες που αξιοποιούν βιομάζα προερχόμενη από το ξύλο και/ή από κατάλοιπα ξύλου.

48. Εν ολίγοις, το Cour constitutionnelle ζητεί να προσδιορισθεί το εύρος της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτουν τα κράτη μέλη κατά την υλοποίηση προγράμματος στηρίξεως της συμπαραγωγής.

49. Η οδηγία 2004/8 εκδόθηκε βάσει του άρθρου 175, παράγραφος 1, ΕΚ, το οποίο περιλαμβάνεται στον σχετικό με το περιβάλλον τίτλο, προς επίτευξη των σκοπών που καθορίζονται με το άρθρο 174 ΕΚ και, ιδίως, της διατηρήσεως της ποιότητας του περιβάλλοντος.

50. Η κανονιστική ρύθμιση της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος δεν προβλέπει πλήρη εναρμόνιση¹⁹.

18 — Η υπογράμμιση δική μου.

19 — Αποφάσεις της 22ας Ιουνίου 2000, C-318/98, Fornasar κ.λπ. (Συλλογή 2000, σ. I-4785, σκέψη 46), και της 14ης Απριλίου 2005, C-6/03, Deponiezweckverband Eiterkörperfe (Συλλογή 2005, σ. I-2753, σκέψη 27).

51. Σε τομείς συντρέχουσας αρμοδιότητας, όπως είναι ο τομέας της προστασίας του περιβάλλοντος²⁰, εναπόκειται στον νομοθέτη της Ένωσης να καθορίσει τα μέτρα που κρίνει αναγκαία για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών, τηρώντας παράλληλα τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας που καθιερώνονται με το άρθρο 5 ΣΕΕ²¹.

52. Κατά την τριακοστή δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2004/8, συμφώνως προς τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, οι γενικές αρχές που διαμορφώνουν πλαίσιο για την προώθηση της συμπαραγωγής στην εσωτερική αγορά ενέργειας πρέπει να καθορίζονται σε κοινοτικό επίπεδο, αλλά η επιλογή των επιμέρους όρων εφαρμογής θα πρέπει να καταλείπεται στα κράτη μέλη, ούτως ώστε έκαστο των κρατών μελών να έχει την ευχέρεια να επιλέγει το καθεστώς που αρμόζει καλύτερα στις ιδιαίτερες συνθήκες του. Όπως δε επισημαίνεται περαιτέρω με τη συγκεκριμένη αιτιολογική σκέψη, η οδηγία περιορίζεται στους κατ' ελάχιστον απαιτούμενους όρους για την επίτευξη των εν λόγω στόχων, χωρίς να βαίνει πέραν του αναγκαίου προς τούτο μέτρου.

53. Επιπροσθέτως, από το γράμμα του άρθρου 7 της εν λόγω οδηγίας δεν προκύπτει αναφορά σε συγκεκριμένο τύπο συστήματος στηρίξεως της συμπαραγωγής τον οποίο τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να υιοθετήσουν. Η εν λόγω διάταξη ορίζει απλώς ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να μεριμνούν ώστε η στήριξη της συμπαραγωγής, για τις υφιστάμενες και μέλλουσες μονάδες, να βασίζεται στη ζήτηση για χρήσιμη θερμότητα και στην εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας, οι δε μηχανισμοί να μη νοθεύουν τον ανταγωνισμό και να είναι σύμφωνοι με τους προβλεπόμενους από τα άρθρα 11 ΣΛΕΕ και 191, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ σκοπούς προστασίας του περιβάλλοντος.

54. Μόνον η εικοστή έκτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2004/8 θίγει το ζήτημα της μορφής που δύναται να λάβει το πρόγραμμα στηρίξεως, αναφέροντας ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να θέτουν σε εφαρμογή διαφόρους μηχανισμούς στηρίξεως της συμπαραγωγής σε εθνικό επίπεδο, στους οποίους *περιλαμβάνονται*²² ενισχύσεις επενδύσεων, φοροαπαλλαγές ή φοροελαφρύνσεις, πράσινα πιστοποιητικά και συστήματα άμεσης στηρίξεως των τιμών. Από τη διατύπωση αυτή προκύπτει ότι ο κατάλογος των διαφόρων μηχανισμών στηρίξεως δεν είναι εξαντλητικός και ότι παρέχεται στα κράτη μέλη η δυνατότητα επιλογής άλλων μηχανισμών στηρίξεως.

55. Συνεπώς, τα κράτη μέλη απολαύουν ευρείας διακριτικής ευχέρειας ως προς την επιλογή της μορφής του προγράμματος στηρίξεως της συμπαραγωγής.

56. Εξάλλου, από κανένα στοιχείο του άρθρου 7 ή, εν γένει, του κειμένου της οδηγίας 2004/8 δεν προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της στηρίξεως που τα κράτη μέλη παρέχουν στη συμπαραγωγή, αποκλείεται η εκ μέρους τους προνομιακή αντιμετώπιση συγκεκριμένου είδους καυσίμου έναντι άλλου. Συναφώς, όπως επισημαίνεται με την τριακοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη της εν λόγω οδηγίας, η συνολική απόδοση και βιωσιμότητα της συμπαραγωγής αποτελούν συνάρτηση πολλών παραγόντων, όπως το είδος του καυσίμου.

57. Το είδος του χρησιμοποιούμενου καυσίμου δύναται να εξαρτάται από την ιδιομορφία κάθε επικράτειας, από τη διαθεσιμότητα του καυσίμου στη συγκεκριμένη επικράτεια. Το στοιχείο αυτό ελήφθη άλλωστε υπόψη από τον νομοθέτη της Ένωσης, καθώς το άρθρο 1 της οδηγίας 2004/8 ορίζει ότι ο σκοπός αυτής πρέπει να επιτευχθεί *λαμβ[ανομένων] υπόψη τ[ων] εθνικ[ών] ιδιαιτερ[οτήτων], ιδίως όσον αφορά τις κλιματικές και οικονομικές συνθήκες*²³.

20 — Άρθρο 4, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.

21 — Βλ., συναφώς, απόφαση της 29ης Μαρτίου 2012, C-505/09 P, Επιτροπή κατά Εσθονίας (σκέψη 81).

22 — Η υπογράμμιση δική μου.

23 — Η υπογράμμιση δική μου.

58. Ομοίως, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, με τη γνωμοδότησή της²⁴, επέμεινε στην αναγκαιότητα συνεκτιμήσεως των ιδιαιτεροτήτων και τηρήσεως της αρχής της επικουρικότητας σε έναν τομέα όπου οι εγχώριες κλιματικές και οικονομικές συνθήκες αποτελούν παράγοντα καθοριστικής σημασίας.

59. Κάνοντας χρήση της ευρείας διακριτικής ευχέρειας που ως εκ τούτου διέθετε, η Κυβέρνηση της Βαλλονίας επέλεξε, κατά τη μερική μεταφορά της οδηγίας 2004/8 στην εσωτερική έννομη τάξη, να καθιερώσει το σύστημα των πράσινων πιστοποιητικών και επιφύλαξε, θεμιτώς, ευνοϊκότερη μεταχείριση στις μονάδες που αξιοποιούν τη βιομάζα έναντι των μονάδων που αξιοποιούν άλλα είδη καυσίμων, παρέχοντας στις πρώτες πρόσθετη στήριξη.

60. Από τα προεκτεθέντα προκύπτει, κατά την άποψή μου, ότι το άρθρο 7 της οδηγίας 2004/8 πρέπει να ερμηνευθεί ως διάταξη η οποία δεν αποκλείει, κατ' αρχήν, περιφερειακό πρόγραμμα στηρίξεως, όπως το επίδικο στη διαφορά της κύριας δίκης.

61. Εντούτοις, κατά την εφαρμογή της οδηγίας 2004/8, τα κράτη μέλη οφείλουν, κατ' επιταγήν του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη, να τηρούν την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, η οποία καθιερώνεται με το άρθρο 20 του εν λόγω χάρτη²⁵.

62. Στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως η IBV, επικαλούμενη την εν λόγω αρχή, βάλλει κατά του αποκλεισμού της από το ευνοϊκό καθεστώς των διπλών πράσινων πιστοποιητικών, υποστηρίζοντας ότι περιέρχεται σε μειονεκτική θέση έναντι των λοιπών μονάδων συμπαραγωγής οι οποίες αξιοποιούν βιομάζα πλην της προερχόμενης από το ξύλο και/ή από κατάλοιπα ξύλου.

63. Επιβάλλεται, επομένως, να εξετασθεί εν προκειμένω αν η Περιφέρεια της Βαλλονίας, θέτοντας σε ισχύ το άρθρο 38, παράγραφος 3, της κανονιστικής αποφάσεως του 2001, τήρησε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.

64. Κατά πάγια νομολογία, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως επιτάσσει να μην αντιμετωπίζονται κατά τρόπο διαφορετικό ανάλογες καταστάσεις και κατά τρόπο όμοιο διαφορετικές καταστάσεις, εκτός εάν τούτο δικαιολογείται εξ αντικειμένου²⁶.

65. Στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως το καθοριστικής σημασίας ζήτημα είναι, επομένως, αν οι επιχειρήσεις του κλάδου της ξυλείας, όπως η IBV, βρίσκονται σε κατάσταση ανάλογη προς αυτήν των επιχειρήσεων άλλων κλάδων οι οποίες επωφελούνται των διπλών πράσινων πιστοποιητικών, συμφώνως προς το άρθρο 38, παράγραφος 3, της κανονιστικής αποφάσεως του 2001.

66. Συναφώς, δεν συμερίζομαι τις προσεγγίσεις της Πολωνικής Κυβερνήσεως²⁷ και της Επιτροπής²⁸ οι οποίες θεωρούν ότι οι καταστάσεις των διαφόρων κατηγοριών βιομάζας δεν είναι ανάλογες και ότι η προερχόμενη από το ξύλο βιομάζα εμφανίζει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, ιδίως από πλευράς διαθεσιμότητας και αποδοτικότητας.

67. Κατά την άποψή μου, όπως θα καταστεί σαφές κατωτέρω²⁹, τα εν λόγω κριτήρια διαθεσιμότητας και αποδοτικότητας αποτελούν στοιχεία τα οποία πρέπει πράγματι να λαμβάνονται υπόψη κατά την εξέταση αιτιολογίας που προβάλλεται προς δικαιολόγηση διαφοροποιημένης αντιμετώπισεως ανάλογων καταστάσεων.

24 — Γνωμοδότηση για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προαγωγή της συνδυασμένης παραγωγής ενέργειας βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα στην εσωτερική αγορά ενέργειας» (EE 2003, C 95, σ. 12).

25 — Απόφαση της 11ης Απριλίου 2013, C-401/11, Soukuroná (σκέψη 28).

26 — Όπ.π. (σκέψη 29 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

27 — Σημείο 37 των παρατηρήσεων της Πολωνικής Κυβερνήσεως.

28 — Σημείο 50 των παρατηρήσεων της Επιτροπής.

29 — Σημείο 81 των παρουσών προτάσεων.

68. Όσον αφορά την εξακρίβωση του αναλόγου χαρακτήρα των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης καταστάσεων, φρονώ ότι κατά τη σύγκριση μεταξύ του κλάδου της ξυλείας και των λοιπών κλάδων πρέπει να ληφθούν υπόψη το αντικείμενο και ο επιδιωκόμενος από την επίμαχη κανονιστική ρύθμιση σκοπός³⁰.

69. Το σύστημα των πράσινων πιστοποιητικών ετέθη σε εφαρμογή από τις αρχές της Βαλлонίας, συμφώνως προς τις διατάξεις της οδηγίας 2004/8. Στόχος του είναι η προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και/ή από την ποιοτική συμπαραγωγή. Τα μέτρα που λαμβάνουν τα κράτη μέλη επί τη βάσει της εν λόγω οδηγίας συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και, κυρίως, στη συμμόρφωση προς τους στόχους του Πρωτοκόλλου του Κιότο στη σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την αλλαγή του κλίματος³¹, η οποία αποτελεί μία εκ των προτεραιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

70. Η δέσμη μέτρων «Κλίμα-Ενέργεια» επέβαλε στα κράτη μέλη την υποχρέωση επιτεύξεως, έως το έτος 2020, του αποκαλούμενου στόχου «3 x 20», ήτοι εξοικονόμηση ενέργειας κατά 20 %, μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 20 % και αύξηση του μεριδίου της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στη συνολική ενεργειακή παραγωγή κατά 20 %. Η οδηγία 2004/8 αποτελεί ένα εκ των μέτρων που ελήφθησαν προς τη συγκεκριμένη κατεύθυνση.

71. Η εν λόγω οδηγία ανάγει, επομένως, την προώθηση της συμπαραγωγής σε κοινοτική προτεραιότητα, λόγω της συμβολής της στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και στην εναλλακτική κάλυψη των ενεργειακών αναγκών, στην προστασία του περιβάλλοντος και, ιδίως, στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, καθώς και στη βιώσιμη ανάπτυξη.

72. Το άρθρο 2 της οδηγίας 2001/77³² ορίζει ως βιομάζα το βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα των προϊόντων, αποβλήτων και υπολειμμάτων που προέρχονται από τη γεωργία (συμπεριλαμβανομένων των φυτικών και των ζωικών ουσιών), τη δασοκομία και τις συναφείς βιομηχανίες, καθώς και το βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα των βιομηχανικών και αστικών αποβλήτων.

73. Η βιομάζα συμβάλλει στον αγώνα για τον περιορισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και στη βελτίωση της ενεργειακής αποδόσεως, θεωρείται δε ως το αποδοτικότερο και ταχύτερο μέσο για την ενίσχυση της ασφάλειας του εφοδιασμού. Ως τέτοια, η βιομάζα υπηρετεί εξίσου τους σκοπούς της οδηγίας 2004/8, η οποία εκδόθηκε με αυτόν τον προσανατολισμό.

74. Ανεξαρτήτως της προελεύσεώς της (γεωργία, δασοκομία ή συναφείς με αυτές βιομηχανίες), η βιομάζα αποτελεί ανανεώσιμη πηγή ενέργειας και κλάδο της παραγωγής ηλεκτρισμού. Οι πόροι της βιομάζας είναι πολύ ετερογενείς. Εντούτοις, είτε αποτελείται από συσσωματωμένα υπολείμματα δένδρων, από πριονίδια και θρύμματα ξύλου, από οικιακά απορρίμματα, λυματολάσπη, φυτά, απόβλητα της βιομηχανίας γεωργικών ειδών διατροφής ή και από φύκη, η βιομάζα παραμένει σε κάθε περίπτωση οργανικό υλικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως καύσιμο για την παραγωγή ενέργειας.

75. Φρονώ, ως εκ τούτου, ότι, λαμβανομένων υπόψη του αντικειμένου της οδηγίας 2004/8 και του επιδιωκόμενου από αυτήν σκοπού, οι μονάδες που αξιοποιούν το ξύλο και/ή κατάλοιπα ξύλου βρίσκονται σε κατάσταση ανάλογη προς εκείνη των μονάδων που αξιοποιούν τις λοιπές πηγές βιομάζας.

76. Δεδομένου τούτου, επιβάλλεται περαιτέρω να εξετασθεί αν η εκ μέρους της Κυβερνήσεως της Βαλлонίας διαφορετική μεταχείριση των δύο αυτών κατηγοριών είναι δικαιολογημένη.

30 — Βλ., συναφώς, απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2008, C-127/07, Arcelor Atlantique et Lorraine κ.λπ. (Συλλογή 2008, σ. I-9895, σκέψη 26 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

31 — Το εν λόγω πρωτόκολλο ετέθη σε ισχύ τη 16η Φεβρουαρίου 2005.

32 — Κατά το άρθρο 3 της οδηγίας 2004/8, ισχύουν ομοίως οι ορισμοί των οδηγιών 2003/54 και 2001/77.

77. Κατά πάγια νομολογία, η διαφορετική μεταχείριση δικαιολογείται εφόσον, αφενός, βασίζεται σε αντικειμενικό και εύλογο κριτήριο, ήτοι συνδέεται με θεμιτό σκοπό την επίτευξη του οποίου επιδιώκει η επίμαχη ρύθμιση, και, αφετέρου, είναι ανάλογη προς τον σκοπό τον οποίο υπηρετεί³³.

78. Επιβάλλεται να εξετασθεί, μεταξύ άλλων, αν, στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, ο αποκλεισμός των μονάδων που χρησιμοποιούν βιομάζα προερχόμενη από ξύλο ή/και κατάλοιπα ξύλου είναι πρόσφορος για την εκπλήρωση ενός ή πλειόνων θεμιτών σκοπών τους οποίους επικαλείται η Κυβέρνηση της Βαλлонίας, καθώς και αν αυτός περιορίζεται στο αναγκαίο για την εκπλήρωση των σκοπών αυτών μέτρο. Μια εθνική κανονιστική ρύθμιση είναι, άλλωστε, πρόσφορη για την εκπλήρωση του σκοπού τον οποίο οι εθνικές αρχές επικαλούνται προς δικαιολόγησή της μόνον αν ανταποκρίνεται πράγματι στην ανάγκη για επίτευξη του εν λόγω σκοπού κατά τρόπο συνεπή και συστηματικό.

79. Κατά την εξέταση των λόγων που επικαλείται η Κυβέρνηση της Βαλлонίας προς δικαιολόγηση της διαφορετικής μεταχειρίσεως κρίνεται αναγκαία η διάκριση μεταξύ, αφενός, της μονάδος που αξιοποιεί βιομάζα προερχόμενη από το ξύλο και, αφετέρου, της μονάδος που αξιοποιεί βιομάζα προερχόμενη από κατάλοιπα ξύλου, διότι, κατά την άποψή μου, το διακύβευμα δεν ταυτίζεται στις δυο περιπτώσεις από πλευράς των κρίσιμων περιβαλλοντικών επιταγών.

80. Στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως η Κυβέρνηση της Βαλлонίας προέβαλε διάφορα επιχειρήματα προς δικαιολόγηση του αποκλεισμού των μονάδων που αξιοποιούν το ξύλο και/ή κατάλοιπα ξύλου από τον μηχανισμό των διπλών πράσινων πιστοποιητικών που προβλέπεται από το άρθρο 38, παράγραφος 3, της κανονιστικής αποφάσεως του 2001. Η IBV αποκρούει στο σύνολό τους τα εν λόγω επιχειρήματα.

81. Η Κυβέρνηση της Βαλлонίας επικαλείται, μεταξύ άλλων, την αναγκαιότητα διατηρήσεως των πόρων σε ξύλο και της αποκλειστικής αξιοποιήσεως των εν λόγω πόρων από τον βιομηχανικό κλάδο της ξυλείας, ο οποίος τους χρησιμοποιεί ως πρώτη ύλη³⁴. Προς στήριξη του εν λόγω επιχειρήματος η Κυβέρνηση της Βαλлонίας επικαλείται μελέτες σύμφωνα με τις οποίες η βιομηχανία μεταποιήσεως ξύλου στην περιφέρεια της Βαλлонίας εμφανίζει σημαντικές ελλείψεις, με αποτέλεσμα να καταφεύγει σε μεγάλο βαθμό σε εισαγωγές. Η εν λόγω κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η χορήγηση διπλών πράσινων πιστοποιητικών στον κλάδο της ενεργειακής αξιοποιήσεως του ξύλου θα μπορούσε να επιφέρει σημαντική άνοδο των τιμών της πρώτης ύλης.

82. Φρονώ ότι το συγκεκριμένο επιχείρημα της Κυβερνήσεως της Βαλлонίας προβάλλεται θεμιτώς, καθόσον κατατείνει στη διατήρηση των δασών και του ξύλου ως πρώτης ύλης. Το εν λόγω επιχείρημα φαίνεται, ως εκ τούτου, να δικαιολογείται από το γενικό συμφέρον για υψηλού επιπέδου περιβαλλοντική προστασία³⁵, προστασία που το άρθρο 191 ΣΛΕΕ και το άρθρο 37 του Χάρτη³⁶ ανάγουν σε στόχο της Ένωσης³⁷.

83. Αποτελεί έργο του αιτούντος δικαστηρίου να εξακριβώσει, βάσει των στοιχείων που έχει στη διάθεσή του, αν το επίδικο μέτρο είναι πρόσφορο για την επίτευξη του σκοπού διατηρήσεως των πόρων σε ξύλο και διαφυλάξεως του βιομηχανικού κλάδου της ξυλείας.

33 — Βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα απόφαση Arcelor Atlantique et Lorraine κ.λπ. (σκέψη 47 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

34 — Κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες της κανονιστικής αποφάσεως του 2001 ο αποκλεισμός της προερχόμενης από το ξύλο βιομάζας από το ευνοϊκό καθεστώς των διπλών πράσινων πιστοποιητικών δικαιολογήθηκε με επίκληση της αναγκαιότητας αποφυγής των παρενεργειών ενός τέτοιου μέτρου στον βιομηχανικό κλάδο της ξυλείας, ο οποίος δεχόταν ήδη ανταγωνιστικές πιέσεις από τον κλάδο της παραγωγής ενέργειας από την καύση ξύλου (σημείο 10 της αποφάσεως περί παραπομπής).

35 — Βλ. απόφαση της 9ης Μαρτίου 2010, C-379/08 και C-380/08, ERG κ.λπ. (Συλλογή 2010, σ. I-2007, σκέψη 81 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

36 — Το άρθρο 37 του Χάρτη ορίζει ότι «[τ]ο υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και η βελτίωση της ποιότητάς του πρέπει να ενσωματώνονται στις πολιτικές της Ένωσης και να διασφαλίζονται σύμφωνα με την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης».

37 — Βλ. επίσης άρθρο 11 ΣΛΕΕ.

84. Εφόσον γίνει δεκτό ότι το επίδικο μέτρο υπηρετεί τον εν λόγω σκοπό, επιβάλλεται περαιτέρω να εξετασθεί κατά ποσόν αυτό είναι ανάλογο.

85. Κατά την άποψή μου, το εν λόγω μέτρο είναι ανάλογο, καθόσον οι μονάδες που αξιοποιούν την προερχόμενη από το ξύλο βιομάζα δεν αποκλείονται πλήρως από το καθεστώς της στηρίξεως, αφού δεν παύουν να επωφελούνται των «απλών» πράσινων πιστοποιητικών, δυνάμει του άρθρου 38, παράγραφος 2, της κανονιστικής αποφάσεως του 2001.

86. Συνεπώς, λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το άρθρο 7 της οδηγίας 2004/8, θεωρούμενο υπό το πρίσμα της γενικής αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, πρέπει να ερμηνευθεί ως διάταξη η οποία δεν απαγορεύει την εφαρμογή περιφερειακού μέτρου στηρίξεως, όπως το επίδικο στη διαφορά της κύριας δίκης, το οποίο αποκλείει από το ευνοϊκό καθεστώς των διπλών πράσινων πιστοποιητικών τις μονάδες που αξιοποιούν βιομάζα προερχόμενη από το ξύλο, υπό την επιφύλαξη της εξακριβώσεως εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου, βάσει των στοιχείων που αυτό έχει στη διάθεσή του, της προσφορότητας του εν λόγω μέτρου για την επίτευξη του σκοπού διατηρήσεως των πόρων σε ξύλο και διαφυλάξεως του βιομηχανικού κλάδου της ξυλείας.

87. Δεδομένων των ανωτέρω, επιβάλλεται περαιτέρω να εξετασθεί αν το εν λόγω μέτρο δικαιολογείται προκειμένου για μονάδες, όπως η IBV, οι οποίες αξιοποιούν βιομάζα προερχόμενη από κατάλοιπα ξύλου.

88. Μολονότι το επίδικο μέτρο δικαιολογείται προκειμένου για τις μονάδες που αξιοποιούν την προερχόμενη από το ξύλο βιομάζα λόγω της αναγκαιότητας διαφυλάξεως του βιομηχανικού κλάδου της ξυλείας, φρονώ ότι η εν λόγω δικαιολόγηση δεν είναι σύννομη, από πλευράς των στόχων περιβαλλοντικής προστασίας, προκειμένου για τις μονάδες που αξιοποιούν βιομάζα προερχόμενη από κατάλοιπα ξύλου.

89. Εκτιμώ, όπως η IBV³⁸, ότι τα κατάλοιπα ξύλου δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον βιομηχανικό κλάδο της ξυλείας.

90. Το άρθρο 3, σημείο 1, της οδηγίας 2008/98/ΕΚ³⁹ ορίζει ως απόβλητα «κάθε ουσία ή αντικείμενο το οποίο ο κάτοχός του απορρίπτει ή προτίθεται ή υποχρεούται να απορρίψει». Τα απόβλητα ξύλου είναι τα υπολείμματα του ξύλου που έχει ήδη χρησιμοποιηθεί. Είναι ό,τι απομένει από την ύλη και δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί.

91. Όπως επισημαίνει ορθώς η Πολωνική Κυβέρνηση, η αξιοποίηση των καταλοίπων ξύλου δεν έχει άμεσο αντίκτυπο ούτε επί της προστασίας των δασών ούτε επί της ανταγωνιστικότητας του βιομηχανικού κλάδου της ξυλείας⁴⁰.

92. Μολονότι επί σειρά ετών κύρια μέριμνα των περιβαλλοντικών πολιτικών ήταν η επεξεργασία, η εξάλειψη, η βελτίωση και η πρόληψη των αποβλήτων, πρωταρχικό σκοπό των ευρωπαϊκών και εθνικών αρχών αποτελεί πλέον η αξιοποίηση των αποβλήτων. Στο πλαίσιο αυτό, η ανάπτυξη μεθόδων όπως η συμπαραγωγή που αξιοποιεί την προερχόμενη από κατάλοιπα ξύλου βιομάζα φαίνεται να ανταποκρίνεται σε ανάγκες περιβαλλοντικής φύσεως.

38 — Σημείο 54 των παρατηρήσεων της IBV.

39 — Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών (ΕΕ L 312, σ. 3).

40 — Σημείο 40 των παρατηρήσεων της Πολωνικής Κυβερνήσεως.

93. Με την ανακοίνωση της 7ης Δεκεμβρίου 2005 σχετικά με το σχέδιο δράσης για τη βιομάζα⁴¹, η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν το δυναμικό όλων των αποδοτικών μορφών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, δεδομένου ότι τα κράτη μέλη έχουν αναλάβει τη δέσμευση να επιτύχουν τους στόχους για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, στην πλειονότητα των περιπτώσεων η τήρηση της εν λόγω δεσμεύσεως είναι μάλλον ανέφικτη άνευ της περαιτέρω αυξήσεως της χρήσεως της βιομάζας⁴². Όσον αφορά, ειδικότερα, τις μονάδες συμπαραγωγής, η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη [«να ανταμείψουν τη διπλή αυτή παραγωγή στο πλαίσιο των συστημάτων στήριξης που θεσπίζουν»]⁴³. Επιπροσθέτως, ως προς τα απόβλητα, η Επιτροπή θεωρεί ότι αποτελούν μια ανεπαρκώς αξιοποιούμενη πηγή ενέργειας. Συναφώς, η Επιτροπή ενθαρρύνει την επένδυση σε τεχνικές υψηλής ενεργειακής αποδόσεως για τη χρησιμοποίηση των αποβλήτων ως καυσίμων⁴⁴.

94. Συνεπώς, η μη προώθηση της δυνατότητας ενεργειακής αξιοποίησης των καταλοίπων ξύλου δεν κρίνεται συνεπής με τους περιβαλλοντικούς στόχους που επιδιώκει η Ένωση· τουναντίον, φαίνεται να εναντιώνεται σε αυτούς.

95. Η Κυβέρνηση της Βαλλονίας επισημαίνει ότι το επίδικο μέτρο είναι απολύτως συνεπές με την ιεράρχηση των μεθόδων διαχείρισεως των αποβλήτων που επιβάλλεται από το άρθρο 4 της οδηγίας 2008/98, το οποίο ορίζει ότι η ανακύκλωση πρέπει να προτιμάται της ενεργειακής αξιοποίησης. Εκτιμώ ότι το επιχείρημα αυτό αντικρούεται από τα προεκτεθέντα αλλά και από την παράγραφο 2 της εν λόγω διατάξεως, η οποία ορίζει ότι, «[ό]ταν εφαρμόζουν την ιεράρχηση των αποβλήτων η οποία αναφέρεται στην παράγραφο 1, τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα ώστε να προωθούν τις εναλλακτικές δυνατότητες που παράγουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα από περιβαλλοντική άποψη. Αυτό ενδέχεται να απαιτεί την παρέκκλιση από την ιεράρχηση για ορισμένες ειδικές ροές αποβλήτων εφόσον αυτό δικαιολογείται από τον κύκλο ζωής, λαμβάνοντας υπόψη τις συνολικές επιπτώσεις της παραγωγής και της διαχείρισης τέτοιων αποβλήτων». Σύμφωνα δε με την όγδοη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2008/98, «[θ]α πρέπει [...] να ευνοηθεί η [αξιοποίηση] των αποβλήτων».

96. Τούτο δικαιολογείται κατά μείζονα λόγο στις περιπτώσεις επιτόπιας επεξεργασίας των καταλοίπων ξύλου, όπως είναι η περίπτωση της υπό κρίση υποθέσεως, αφού η IBV επεξεργάζεται επί τόπου τα υπολείμματα ξύλου που προκύπτουν από την κύρια δραστηριότητά της πρίσεως. Με τον τρόπο αυτόν αποφεύγεται η μεταφορά και, συνεπώς, η περιβαλλοντική επιβάρυνση. Η αξιοποίηση των καταλοίπων ξύλου συμβάλλει, επομένως, στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων που τάσσονται από τα άρθρα 11 ΣΛΕΕ και 191, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθώς και στην τήρηση του άρθρου 37 του Χάρτη.

97. Όπως τονίζει, εξάλλου, η Πολωνική Κυβέρνηση, με την ανακοίνωση της 15ης Ιουνίου 2006 προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με κοινοτικό σχέδιο δράσης για τα δάση⁴⁵, η Επιτροπή συνιστά τη χρησιμοποίηση ειδών ξύλου πλην αυτού που είναι πλήρως αξιοποιήσιμο και εκφράζει την πρόθεσή της να διευκολύνει την έρευνα και τη διάδοση εμπειρίας σχετικά με την αξιοποίηση ξυλείας χαμηλής αξίας, τεμαχιδίων και υπολειμμάτων ξύλου για την παραγωγή ενέργειας⁴⁶.

41 — COM(2005) 628 τελικό.

42 — Όπ.π. (σ. 7).

43 — Όπ.π. (σ. 8).

44 — Όπ.π. (σ. 13).

45 — COM(2006) 302 τελικό.

46 — Όπ.π. (σ. 5).

98. Συντάσσομαι επίσης με την άποψη της Πολωνικής Κυβερνήσεως η οποία επισημαίνει ότι πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την αξιοποίηση των παραπροϊόντων της υλοτομήσεως⁴⁷ και για τη διάθεση του εν λόγω αναξιοποίητου δυναμικού για την παραγωγή ενέργειας⁴⁸.

99. Τα κατάλοιπα ξύλου αποτελούν ένα δυναμικό «σε κατάσταση αδράνειας» του οποίου η διαχείριση επιβάλλεται να γίνει κατά τον πλέον αποτελεσματικό και συνεπή με την περιβαλλοντική πολιτική τρόπο. Τα εν λόγω απόβλητα καθιστούν δυνατό τον συνδυασμό δύο αξόνων της εν λόγω πολιτικής, ήτοι, αφενός, της διαρκούς βελτιώσεως της διαχειρίσεως των αποβλήτων και, αφετέρου, της παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας.

100. Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο αποκλεισμός των μονάδων που αξιοποιούν βιομάζα προερχόμενη από κατάλοιπα ξύλου από την ευνοϊκή μεταχείριση του μηχανισμού των διπλών πράσινων πιστοποιητικών που προβλέπεται από το άρθρο 38, παράγραφος 3, της κανονιστικής αποφάσεως του 2001 δεν δικαιολογείται αντικειμενικώς εκ μέρους της Κυβερνήσεως της Βαλлонίας.

101. Συνεπώς, το άρθρο 7 της οδηγίας 2004/8, θεωρούμενο υπό το πρίσμα της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, πρέπει να ερμηνευθεί ως διάταξη η οποία απαγορεύει την εφαρμογή περιφερειακού μέτρου στηρίξεως, όπως το επίδικο στη διαφορά της κύριας δίκης, το οποίο αποκλείει από το ευνοϊκό καθεστώς των διπλών πράσινων πιστοποιητικών τις μονάδες που αξιοποιούν βιομάζα προερχόμενη από κατάλοιπα ξύλου.

102. Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω εκτιμήσεων, φρονώ ότι το άρθρο 7 της οδηγίας 2004/8, θεωρούμενο υπό το πρίσμα της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, πρέπει να ερμηνευθεί ως διάταξη η οποία δεν απαγορεύει την εφαρμογή περιφερειακού μέτρου στηρίξεως, όπως το επίδικο στη διαφορά της κύριας δίκης, το οποίο αποκλείει από το ευνοϊκό καθεστώς των διπλών πράσινων πιστοποιητικών τις μονάδες που αξιοποιούν βιομάζα προερχόμενη από το ξύλο, υπό την επιφύλαξη της εξακριβώσεως εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου, βάσει των στοιχείων που αυτό έχει στη διάθεσή του, της προσφορότητας του εν λόγω μέτρου για την επίτευξη του σκοπού διατηρήσεως των πόρων σε ξύλο και διαφυλάξεως του βιομηχανικού κλάδου της ξυλείας. Αντιθέτως, το εν λόγω άρθρο δεν επιτρέπει ένα τέτοιο μέτρο προκειμένου για τις μονάδες που αξιοποιούν βιομάζα προερχόμενη από κατάλοιπα ξύλου.

V – Πρόταση

103. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει επί του υποβληθέντος από το Cour constitutionnelle ερωτήματος την ακόλουθη απάντηση:

Το άρθρο 7 της οδηγίας 2004/8/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2004, για την προώθηση της συμπαραγωγής ενέργειας βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα στην εσωτερική αγορά ενέργειας και για την τροποποίηση της οδηγίας 92/42/ΕΟΚ, θεωρούμενο υπό το πρίσμα της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, πρέπει να ερμηνευθεί ως διάταξη η οποία:

— εφαρμόζεται σε όλες τις μονάδες συμπαραγωγής και όχι μόνο στις μονάδες συμπαραγωγής υψηλής αποδόσεως, όπως αυτές ορίζονται στο παράρτημα III της οδηγίας 2004/8.

47 — Όπως είναι τα συσσωματώματα ξύλου τα οποία προκύπτουν από τον κατατεμαχισμό ξυλείας μη χρησιμοποιούμενης από την οικεία βιομηχανία.

48 — Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Το ξύλο ως πηγή ενέργειας στη διευρυνόμενη Ευρωπαϊκή Ένωση» (ΕΕ 2006, C 110, σ. 60).

- δεν απαγορεύει την εφαρμογή περιφερειακού μέτρου στηρίξεως, όπως το επίδικο στη διαφορά της κύριας δίκης, το οποίο αποκλείει από το ευνοϊκό καθεστώς των διπλών πράσινων πιστοποιητικών τις μονάδες που αξιοποιούν βιομάζα προερχόμενη από το ξύλο, υπό την επιφύλαξη της εξακριβώσεως εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου, βάσει των στοιχείων που αυτό έχει στη διάθεσή του, της προσφορότητας του εν λόγω μέτρου για την επίτευξη του σκοπού διατηρήσεως των πόρων σε ξύλο και διαφυλάξεως του βιομηχανικού κλάδου της ξυλείας. Αντιθέτως, το εν λόγω άρθρο δεν επιτρέπει ένα τέτοιο μέτρο προκειμένου για τις μονάδες που αξιοποιούν βιομάζα προερχόμενη από κατάλοιπα ξύλου.